

YRITYSVASTUU JA KESTÄVÄ KEHITYS

Strategia, liiketoimintamalli ja johdon lähestymistapa kestävään kehitykseen	3
EU:n taksonomiaraportointi	3
Taloudellinen vastuu	4
Sosiaalinen vastuu	5
Pätevän ja motivoituneen henkilöstön sekä ihmisoikeuksien merkitys	5
Paikallisten yhteisöjen tukeminen	6
Korkealaatuiset tuotteet ja palvelut	6
Korruption ja lahjonnan vastaiset periaatteet	6
Ympäristövastuu	6
Rapala VMC:n näkökulma ympäristöasioihin	6
Tuotantoprosessit	7
Raaka-aineet	7
Tuotteet	7
Kuljetus ja varastointi	7
Eryyisiä asioita ja toimenpiteitä vuonna 2021	7
Ympäristömittarit 2021	8

YRITYSVASTUU JA KESTÄVÄ KEHITYS

Rapala VMC Oyj tuntee vastuunsa osakkeenomistajiaan, asiakkaitaan, työntekijöitään, yhteistyökumppaneitaan, yhteiskuntaa sekä kaikkia konsernin tuotteita käyttäviä ihmisiä kohtaan. Kaikkialla missä konserni toimii, se kantaa vastuun tekemisistään ja niiden ympäristövaikutuksista. Konserni kehittää toimintaansa jatkuvasti kestävämpään suuntaan puhtaamman ympäristön edistämiseksi. Konserni kunnioittaa aina paikallisia kulttuureita, tapoja ja ympäristöä sekä toimii paikallisten lakien mukaisesti. Konserni kehittää tuotteitaan, valmistusmenetelmiään ja toimintatapojaan niin, että niiden ympäristövaikutukset olisivat mahdollisimman vähäisiä tuotteiden koko elinkaaren aikana.

STRATEGIA, LIIKETOIMINTAMALLI JA JOHDON LÄHESTYMISTAPA KESTÄVÄÄN KEHITYKSEEN

Rapala VMC:n strateginen tavoite on kannattava kasvu. Kasvun perustana on strategian neljä kulmakiveä: brändit, innovaatiot, tuotanto ja jakeluverkosto. Vuonna 2020 konserni lanseerasi uuden vastuullisuusstrategian tavoitteenaan olla yksi maailman johtavista vastuullisista kalastusvälineyrityksistä vuoteen 2024 mennessä. Strategia kattaa kaikki konsernin liiketoimintayksiköt. Vuonna 2021 vastuullisuus nostettiin yhdeksi konsernin ydintavoitteista.

Rapala VMC:n liiketoimintamalli perustuu brändi-portfolioon, tuotanto- ja hankintaorganisaatioon, tutkimukseen ja tuotekehitykseen sekä laajaan jakeluverkostoon ja vahvaan paikalliseen läsnäoloon ympäri maailmaa. Konsernin kalastustuotteet valmistetaan itse tai tuotetaan alihankintana konsernin toimesta ja myydään konsernin brändien alla. Nämä tuotteet sisältävät uistimia, koukkuja, syöttejä, siimoja ja tarvikkeita urheilu- ja vapaa-ajan kalastukseen. Konserni valmistaa ja jakelee myös talviurheilu- ja ulkoilutuotteita. Konsernin valmistus- ja hankintaorganisaation muodostavat Euroopan suurimmat uistintuotantolaitokset erikoistuneine tehtaineen Suomessa, Virossa ja Venäjällä, uistinten ja tarvikkeiden hankintayksikkö Kiinassa, kolmihaarakoukkujen tuotantolaitos Ranskassa, koukkujen tuotantoyksikkö Indonesiassa, veitsien tuotantoyksiköt Suomessa ja Virossa sekä karpispysyöttien valmistaja Isossa-Britanniassa. Konsernilla on Taiwanissa vakiintunut hankintayksikkö, joka huolehtii sellaisten korkealaatuisten mutta edullisten tarvikkeiden ulkoisesta hankinnasta, joiden valmistamista konsernin omissa tuotantolaitoksissa ei pidetä mielekkäänä.

Konsernin päämarkkina-alueet sijaitsevat Pohjois-Amerikassa ja Euroopassa. Varmistaakseen vahvan alueellisen tuotetarjonnan Rapala VMC:n tuotekehitystiimi tekee vahvaa yhteistyötä myynti- ja markkinointitiimien kanssa ja tuotekehitys kulkee käsi kädessä myös valmistuksen osaamisen kanssa. Yhteistyön lopputuloksena konsernin brändi- ja tuoteportfolio vastaavat kaikenlaisten kalastajien tarpeisiin.

Konsernilla on henkilöstöä 42 maassa. Rapala VMC:llä on oma jakelua kuudessa maanosassa, minkä lisäksi konserni hyödyntää myös ulkopuolisia jakelijoita. Tämän ansiosta konsernin tuotteita myydään lähes 50 000 liikkeessä yli 120 maassa. Omien brändien lisäksi konserni jakelee useita kolmansien osapuolien tuotteita, jotka täydentävät konsernin valikoimaa. Konserni on toiminut uistinvalmistuksessa, joka oli yhtiön ensimmäinen tuoteryhmä, yli 80 vuoden ajan. Konsernin vuonna 2000 hankkimalla VMC:n koukku-liiketoiminnalla on jo yli satavuotiaat perinteet, ja vuonna 2005 hankittu Marttiin veitsitehdas on toiminut yli 90 vuoden ajan. Konsernin valikoimassa on paljon tuotteita, joiden käyttöikä on useita vuosikymmeniä.

Uuden vastuullisuusstrategian lisäksi konsernissa on käytössä vuonna 2015 julkaistut ja implementoidut globaalit toimintaohjeet (Code of Conduct) sekä sisäiset tarkistusprosessit. Globaalin toimintaohjeen liitteeksi otettiin vuonna 2018 käyttöön linjaus korruption ja lahjonnan vastaisista periaatteista. Vuonna 2021 päivitettiin tavarantoimittajien toimintaohjeet (Supplier Code of Conduct), jotka implementoidaan vähitellen vuodesta 2022 alkaen.

Rapala VMC kehittää toimintaansa jatkuvasti kestävämpään suuntaan puhtaamman ympäristön edistämiseksi. Lähes kaikkia konsernin tuotteita käytetään luonnossa. Niinpä puhtaalla ympäristöllä on arvoa myös konsernin liiketoiminnalle. Konsernin pyrkimys on hallita toimintansa vaikutuksia ympäristöön. Konserni haluaa, että luonto tarjoaa myös tuleville sukupolville unohtumattomia kokemuksia sen tuotteiden parissa.

Missä päin maailmaa Rapala VMC toimiikin, se kantaa vastuun teoistaan. Konserni kunnioittaa aina paikallisia kulttuureita, tapoja ja ympäristöä sekä toimii paikallisten lakien mukaisesti.

EU:N TAKSONOMIARAPORTOINTI

EU-taksonomia on EU:n kestävän rahoituksen oikeudellinen luokittelujärjestelmä, joka yhtenäisellä tavalla määrittelee taloudellisia toimia, joilla on merkittävin vaikutus EU:n ilmastomuutoksen vastaisiin sekä muihin ympäristönsuojeluun liittyviin toimiin ja asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Taksonomialla edistetään EU:n ympäristötavoitteiden saavuttamista ja vihreää siirtymää ohjaamalla rahoitusta kestäviin kohteisiin.

EU on ensivaiheessa sisällyttänyt taksonomian luokitusjärjestelmään ne toimialasektorit, joilla on suurin potentiaali saavuttaa ilmastomuutoksen hillinnälle ja siihen sopeutumiselle EU-tasolla asetetut tavoitteet (nettohiilidioksidipäästöjen leikkaus 55 %:lla vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä ja hiilineutraalius vuoteen 2050 mennessä). Tähän lähtökohtaan perustuen EU on sisällyttänyt taksonomian luokitusjärjestelmään toimialat, joiden kokonaishiilidioksidipäästöt ovat suurimmat (n. 40 % listatuista yhtiöistä, toimialoilla jotka ovat vastuussa n. 80 %:sta Euroopan suorista kasvihuonekaasupäästöistä), ja joilla tutkimusevidenssin mukaan on suurin potentiaali välttää tai vähentää hiilidioksidipäästöjä, poistaa tai pitkäaikaisesti varastoida hiilidioksidipäästöjä, tai mahdollistaa näitä toimia muissa taloudellisissa toiminnoissa. Taloudellinen toiminta on asetuksen mukaisesti kestävä, jos se edistää merkittävästi yhtä tai useampaa ympäristötavoitteista eikä aiheuta merkittävää haittaa muille tavoitteille, ja lisäksi täyttää sosiaaliset vähimmäistason suojavaatimukset. Taloudelliselle toiminnalle on sääntelyssä tekninen kriteeristö, joka määrittelee milloin sen katsotaan olevan vastuullista. Esimerkiksi toiminnan katsotaan aiheuttavan haittaa ilmastomuutoksen hillinnälle, jos se aiheuttaa merkittäviä kasvihuonekaasupäästöjä.

Tämänhetkinen taksonomia sisältää kuusi ympäristötavoitetta, joista taksonomiakelvollisen toiminnan on oltava luokiteltu joukkoon, jolla on suurin potentiaali hyödyttää ainakin yhtä tavoitetta ja oltava samalla tuottamatta muille merkittävää haittaa. Taksonomian mukaiset ympäristötavoitteet ovat:

- Ilmastomuutoksen hillitseminen
- Ilmastomuutokseen sopeutuminen
- Biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen
- Ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen
- Siirtyminen kiertotalouteen
- Vesivarojen ja merten tarjoamien luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu

Rapala VMC on suorittanut EU-taksonomiaan liittyvän analyysin olemassa olevan tiedon pohjalta ja analyysin pohjalta on todettu, ettei yhtiön liiketoiminnoista mikään sisälly EU-taksonomian mukaiseen määritelmään toimialasektoreista tai aktiviteeteista, joilla on keskeisin rooli EU:n ilmasto- ja ympäristötavoitteiden saavuttamisessa. Rapala VMC on sitoutunut taksonomian tavoitteisiin ja pitää niitä suuressa arvossa huomioiden taloudellisten näkökohtien lisäksi myös ympäristöön liittyvät tekijät toiminnassaan, mutta koska konsernin toiminta käsittää kalastustarvikkeiden ja ulkoilu- ja talviurheiluvälineiden valmistuksen ja jakelun kuluttajille, Rapala VMC ei edusta mitään tämänhetkessä taksonomiasa määritellyistä sektoreista tai aktiviteeteista, joilla on suurin potentiaali saavuttaa ilmastonmuutoksen hillinnälle EU-tasolla asetetut tavoitteet. Kuluttajatuotteiden valmistuksella ja jakelulla ei vielä ole teknistä kriteeristöä mutta Rapala VMC näkee, että sen toiminnalla voi olla huomattavaa merkitystä tulevien tavoitteiden kannalta, joille teknistä kriteeristöä ei toistaiseksi ole kehitetty.

Osana omia vastuullisuustavoitteitaan, Rapala VMC tutkii ja hyödyntää kiertotalouden mahdollisuuksia raaka-aineissaan ja valmistusprosesseissaan ja hyödyntää tuotannon sivuvirtoja aina kuin mahdollista. Konserni pyrkii myös vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään esimerkiksi vaihtamalla uusiutuvan energian käyttöön valmistusyksiköissään ja ehkäisee ympäristön pilaantumista toiminnassaan mahdollisuuksiensa mukaan, mutta tähän tarkoitukseen soveltuvien teknologioiden kehittäminen ei ole osa konsernin toimintaa. Terveet ekosysteemit ja vedet ovat konsernin menestyksellään yritystoiminnan kulmakiviä nyt ja tulevaisuudessa, mutta näihin vaikuttaminen tapahtuu enimmäkseen konsernin omien vapaaehtoisprojektien myötä ja suunnittelema omat tuotteet mahdollisimman kestäviksi ja ympäristölle harmittomiksi sen sijaan, että konserni kehittäisi taksonomiassa mainittuja ratkaisuja näihin ympäristöhaasteisiin. Rapala VMC on aloittanut riskiarviointityön ollakseen paremmin valmistautunut ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen ja arvioi jatkuvasti toimintaansa taksonomian mukaisesti tulevaisuudessa. Konsernin vastuullisuustyöstä taksonomian aihepiireihin liittyen kerrotaan tarkemmin tämän vastuullisuusraportin muissa osissa.

KPI-MITTARIT	YHTEENSÄ MILJ.EUROA	LUOKITUS- JÄRJESTELMÄKELPOINEN TALOUDELLINEN TOIMINTA	EI LUOKITUS- JÄRJESTELMÄKELPOINEN TALOUDELLINEN TOIMINTA
Liikevaihto ¹⁾	294,3	0 %	100 %
Pääomamenot ²⁾	14,0	0 %	100 %
Toimintamenot ³⁾	7,7	0 %	100 %

¹⁾ Tilinpäätöksen 2021 mukainen liikevaihto

²⁾ Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin

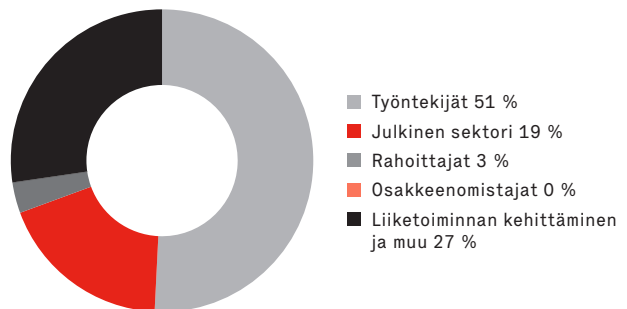
³⁾ Tilinpäätöksen 2021 liiketoiminnan muissa kuluissa raportoidut kuluerät, jotka kuvaavat niitä menoja, jotka ovat tarpeen aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden jatkuvan ja tehokkaan toiminnan varmistamiseksi

TALOUDELLINEN VASTUU

Rapala VMC:n tarkoituksena on luoda lisäarvoa sidosryhmilleen kuten asiakkaille, työntekijöille, tavarantoimittajille ja alihankkijoille kuin myös osakkeenomistajille ja sijoittajille, jotka ovat kiinnostuneita sen taloudellisesta tuloksesta. Taloudellinen menestys mahdollistaa konserniyhtiöiden liiketoiminnan kehittämisen vastuullisesti ja kestävästi kehityksen periaatteiden mukaisesti myös tulevaisuudessa.

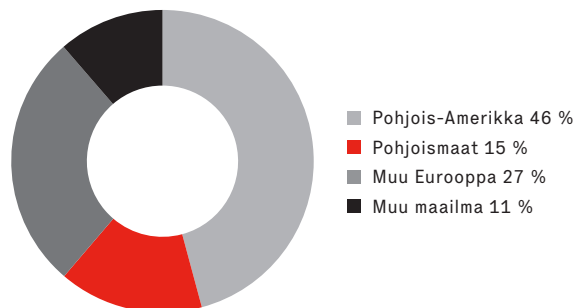
Konserni panostaa kannattavaan kasvuun tuottaakseen lisäarvoa osakkeenomistajille. Tämä tavoite saavutetaan tarjoamalla asiakkaille korkealaatuisia tuotteita ja palveluja, luomalla pitkäkestoisia suhteita tavarantoimittajiin, alihankkijoihin ja asiakkaisiin sekä tarjoamalla työntekijöille kilpailukyiset edut ja hyvät työskentelyolosuhteet. Harjoittaessaan liiketoimintaa 42 maassa maailmanlaajuisesti Rapala VMC vaikuttaa ja luo hyvinvointia myös paikallisissa yhteisöissä. Konsernin tuottama lisäarvo jakautuu näille eri sidosryhmille alla olevan kaavion mukaisesti.

LISÄARVON JAKAUTUMINEN

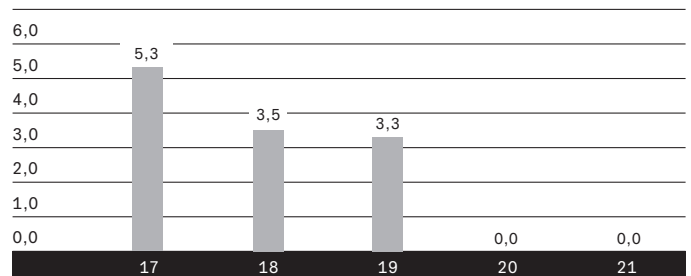
Maailmanlaajuisen tuote- ja palvelutarjontansa avulla konserni tuottaa lisäarvoa asiakkailleen. Konsernin vuoden 2021 ulkoinen liikevaihto jakautui maantieteellisille alueille alla olevan kaavion mukaisesti: Pohjois-Amerikka muodosti 46 %, Pohjoismaat 15 %, muu Eurooppa 27 % ja muu maailma 11 %. Konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 2 on esitetty lisää maantieteellistä tietoa.

MYynti MYyjäYHTIÖN Sijaintimaan MUKAAN

Konserni maksoi korkoja ja muita kuluja rahoittajille 3,7 miljoonaa euroa ja tuloveroja veroviranomaisille 6,8 miljoonaa euroa maailmanlaajuisesti. Vuonna 2021 osakkeenomistajille ei maksettu osinkoja.

OSINGONJAKO OSAKKEENOMISTAJILLE

SOSIAALINEN VASTUU

Pätevän ja motivoituneen henkilöstön sekä ihmisoikeuksien merkitys

Rapala VMC työllistää 1 757 henkilöä 42 maassa ja ymmärtää pätevän ja hyvin motivoituneen henkilöstön tärkeyden. Konsernin periaatteet sosiaalisen vastuun ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen osalta on kirjattu konsernin globaaleihin toimintaohjeisiin (Code of Conduct). Toimiminen maailmanlaajuisesti erilaisilla kulttuurisilla alueilla muodostaa haasteita ja riskejä henkilöstön sekä ihmisoikeuksien suhteen, ja korostaa näiden vastuullisen hallinnon tärkeyttä konsernin toiminnassa. Mahdollisen riskin muodostavat erityisesti alihankkijoita käytettäessä mm. lapsi- tai pakkotyövoiman käyttö, sovittujen työaikojen ja riittävän työturvallisuuden noudattaminen ja tasa-arvon sekä työntekijöiden henkilökohtaisten vakaumusten kunnioittaminen. Konserni edellyttää alihankkijoiltaan sitoutumista konsernin toimintaohjeisiin. Konsernilla ei ole tiedossa merkittäviä rikkomuksia henkilöstön oikeuksien tai ihmisoikeuksien suhteen, mutta konserni seuraa näiden oikeuksien toteutumista toimintayksiköissään jatkuvasti.

Konserni arvostaa työntekijöidensä jatkuvaa kehittymistä ja tarjoaa mahdollisuuksia sekä työssä oppimiseen että erityiskursseihin tai koulutukseen. Konsernin kannattavan kasvun strategia edellyttää hallintojärjestelmien, maailmanlaajuisen tiedonjakamisen ja jokapäiväisten toimintatapojen järjestelmällistä kehittämistä kaikissa konserniyhtiöissä.

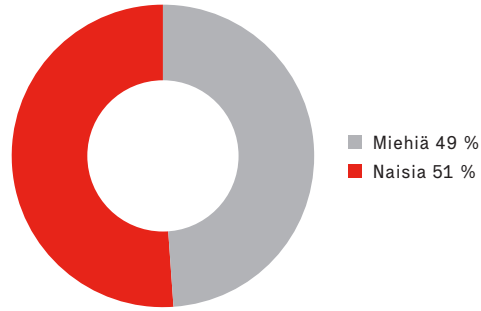
Kunnioitus kaikkia konsernin työntekijöitä kohtaan sekä heidän hyvinvointinsa – terveys ja turvallisuus – ovat konsernille ensisijaisia. Konsernin yrityksissä työskenteleville annetaan mahdollisuus kehittyä työssään ja heille tarjotaan koulutusmahdollisuuksia. Kehitämme jatkuvasti konsernin yritysten jokapäiväistä toimintaa.

Yksi konsernin yrityskulttuurin tärkeimmistä arvoista on yrittäjäyys. Konsernin organisaattiorakenne on suhteellisen matala ja konsernin tytäryhtiöillä ympäri maailman on paikallisiin olosuhteisiin sopeutuen vapaus sekä vastuu suunnitella ja toteuttaa omaa toimintaansa, kuitenkin konsernin yleisiä toimintaperiaatteita ja sääntöjä noudattaen. Konserni kunnioittaa monimuotoisuutta ja kaikkien työntekijöidensä tasapuolisia mahdollisuuksia, ihonväristä, kansallisuudesta, sukupuolesta, iästä tai uskonnosta riippumatta. Konserni työllistää kaikenikäisiä miehiä ja naisia ja henkilöstöön kuuluu kymmeniä eri kansallisuuksia maailmanlaajuisesti. Lapsityövoimaa ei käytetä missään konsernin toiminnassa. Vuoden 2021 lopussa henkilöstöstä 55 % työskenteli tuotannossa, innovaatioissa ja tuotekehityksessä, 15 % logistiikassa ja hankintaketjussa, 16 % myynnissä ja markkinoinnissa ja 13 % hallinnossa.

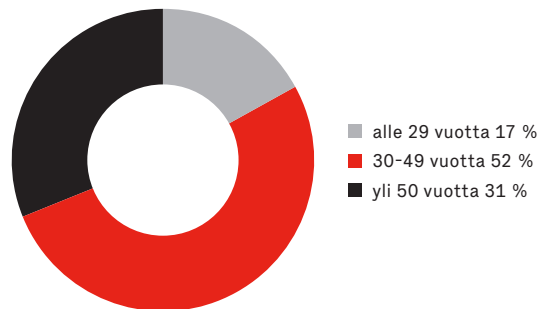
Konsernin henkilöstökulut vuonna 2021 olivat 71,6 miljoonaa euroa, joka vastaa 24 % liikevaihdosta. Henkilöstökuluihin sisältyvät palkat, palkkiot, eläke- ja muut sosiaaliturvakulut sekä muut kannustinpalkkiot. Toimitusjohtaja ja muu ylin johto kuuluvat konsernin johdon bonusjärjestelmään, joka kannustaa tavoitteiden saavuttamiseen ja toiminnan parantamiseen. Lisää tietoa ylimmän johdon palkitsemisesta on esitetty selvityksessä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä palkitsemispolitiikassa ja -raportissa.

Konsernissa toteutetaan ajoittain toiminnan tehostamis- ja kehittämishankkeita, joiden tavoitteena on varmistaa konsernin kannattavan toiminnan jatkuminen ja laadun parantaminen. Konserni pyrkii hoitamaan näistä hankkeista johtuvat mahdolliset henkilöstövähennykset vastuuntuntoisesti paikallista lainsäädäntöä ja käytäntöä sekä hyviä henkilöstöhallinnon periaatteita noudattaen.

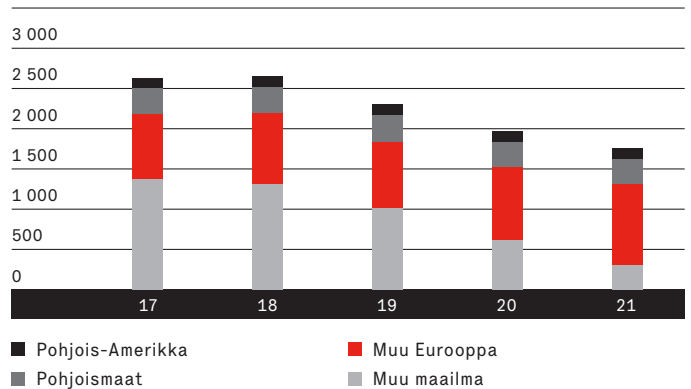
HENKILÖSTÖN SUKUPUOLIJAKAUMA

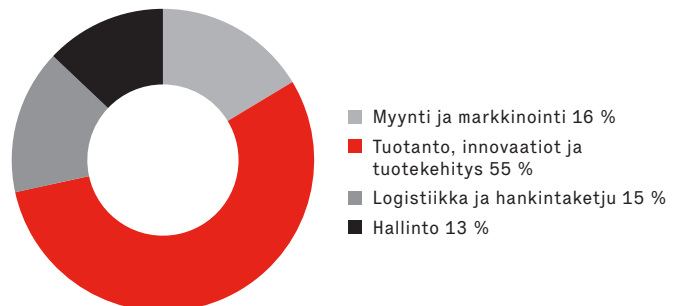
HENKILÖSTÖN IKÄJAKAUMA

HENKILÖSTÖ MAANTIETEELLISTEN ALUEIDEN MUKAAN

HENKILÖSTÖ TOIMINTOJEN MUKAAN

Paikallisten yhteisöjen tukeminen

Toimissaan 42 maassa ja laajentaessaan toimintaansa uusille markkina-alueille, konserni tukee paikallisten yhteisöjen kestävää kehitystä ja ihmisoikeuksien kunnioittamista. Konserni tai sen tytäryhtiöt ovat kansainvälisesti, alueellisesti ja paikallisesti useiden kalastuksen ja kaupan alan järjestöjen jäseniä, ja teemme yhteistyötä monipuolisesti erilaisten sidosryhmien kanssa. Konserniyhtiöt maailmanlaajuisesti osallistuvat moniin paikallisyhteisöjen varainhankintakampanjoihin ja esimerkiksi lahjoittavat kalastusvälineitä palkinnoiksi ja kannustimiksi kalastuskilpailuihin sekä osallistuvat yleishyödyllisten yhteisöjen järjestämiin ympäristönsuojeluprojekteihin.

Rapala VMC Oyj on perustajajäsen Euroopan kalastusvälinealan etujärjestö EFTTA:ssa (European Fishing Tackle Trade Association), joka perustettiin Lontoossa vuonna 1981 toimimaan kansainvälisenä ja itsenäisenä järjestönä ja eurooppalaisen kalastusvälineiteollisuuden tukijana kampanjoimalla urheilukalastuksen, ympäristöasioiden, kalastuslainsäädännön ja kansainvälisen liiketoiminnan puolesta. Yhtiöllä on edustaja EFTTA:n hallituksessa. EFTTA tukee vuosittain useita ympäristö- ja koulutushankkeita eri puolilla Eurooppaa.

Konsernin tytäryhtiö Yhdysvalloissa on jäsenenä American Sportfishing Association -yhdistyksessä (ASA). ASA luo ja ylläpitää yhteyksiä muiden ympäristönsuojelujärjestöjen kanssa valvoakseen urheilukalastajien etuja säännöksiä laadittaessa. Tytäryhtiö jatkoi International Game Fish Association -yhdistyksen (IGFA) tukemista. IGFA:n työskentelee urheilukalastuskalojen suojelemiseksi sekä vastuullisten ja eettisten kalastustapojen edistämiseksi tieteen, koulutuksen sekä säännöstelyn avulla.

Kanadassa konserni on osallistunut organisaatioon, joka edistää vähäosaisten lasten mahdollisuutta urheilla, ja toimii aktiivisesti paikallisissa urheilukalastusjärjestöissä. Myös USA:ssa konserni on toimittanut tuotteita monien paikallisten koulujen ulkoiluaktiiviteettien tukemiseksi sekä sponsoroinut kalastusturnauksia ja kilpailuja sekä järjestöjä, jotka tarjoavat lapsille kalastusmahdollisuuksia.

Sortavalassa Venäjällä konserni tukee paikallista yhteisöä tukemalla koulun korjausta ja tukemalla paikallista aloitetta uusien leikkikenttien rakentamiseksi lapsille.

Suomessa konserni tukee kalastusjärjestöjen nuorisotoimintaa sekä peruskoulujen valinnaisia kalastuskursseja, jotka auttavat lapsia tutustumaan vapaa-ajankalastukseen. Rapala-rahasto avustaa kalastusseuroja ja muita pientoimijoita lasten ja nuorten kalastustapahtumien järjestämisessä. Konserni järjesti kierrätyskampanjan, jossa keräsimme ja kunnostimme kalastajilta kerättyjä ylimääräisiä uistimia. Paikalliset kalastusjärjestöt kunnostivat uistimet, jotka sen jälkeen lahjoitettiin nuorille kalastajille heidän harrastuksensa tukemiseksi. Tämä kampanja toteutettiin yhteistyössä Rapala VMC:n, Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön (SVK) ja vähittäismyöntiketju Motonetin kanssa.

Korkealaatuiset tuotteet ja palvelut

Rapala VMC:n omien jakeluyhtiöiden verkosto kattaa kuusi manberta ja 38 maata. Mukaudumme vaihteleviin bisnesympäristöihin ja asiakkaiden erilaisiin tarpeisiin. Asiakskuntamme laaja joukko ylittää pienistä kalastusvälinepuodeista maailman suurimpiin vähittäismyyntiliikkeisiin, ja paikallinen päätöksenteko vahvistaa asiakassuhteitamme ja parantaa ymmärrystämme eri markkinoista. Maailmanlaajuisen jakeluverkoston kautta kerättyä tietoa voidaan myös hyödyntää, kun kehitämme uusia tuotteita. Jakeluverkosto mahdollistaa myös sen, että tuotteet ovat välittömästi laajassa myynnissä ympäri maailman.

Rapala VMC on vuosien varrella tuottanut useita klassikoita, joihin kalamiehet luottavat vuosi toisensa jälkeen. Jatkuva menestys perustuu kuitenkin kykyyn luoda uusia toimivia tuotteita, sillä niistä kasvaa tulevaisuuden klassikoita.

Kansainvälisen kalastusjärjestön IGFA:n tilastojen mukaan Rapala VMC pitää hallussaan ensimmäistä sijaa maailmanennätysten haltijoista. Rapalan, Stormin, Suffixin ja VMC:n tuotteilla on saatu yli 1200 maailmanennätyskalaa, mikä on todiste konsernin tuotteiden laadusta ja jatkuvasta kehityksestä.

Vuonna 2021 konsernin tutkimus- ja tuotekehitykseen oli käytetty 1,2 miljoonaa euroa vastaten 0,4 %:a konsernin tilikauden liikevaihdosta.

KORRUPTION JA LAHJONNAN VASTAISET PERIAATTEET

Korruption estäminen on tärkeä osa Rapala VMC:n yritys vastuuta konsernin toiminnan kansainvälisen luonteen ja erilaisilla kulttuurisilla alueilla toimimisen vuoksi. Liiketoimintaympäristön kulttuuriset ja käytäntöjen erot eri puolilla maailmaa muodostavat riskin korruption ja lahjonnan suhteen, jota konsernin on toiminnassaan seurattava. Näiden riskien minimoimiseksi konserni muodosti vuonna 2018 korruption ja lahjonnan vastaiset periaatteet.

Konsernilla on nollatoleranssi kaikenlaista lahjontaa ja korruptiota kohtaan. Konserni vaatii kaikkien työntekijöidensä ja liikekumppaniensa toimivan rehellisesti ja korkealla moraalilla kaikissa tilanteissa. Konsernin työntekijät eivät maksa, tarjoudu maksamaan, valtuuta tai vastaanota laittomia tai sopimattomia maksuja tai lahjuksia solmiakseen tai ylläpitääkseen liikesuhteita, tai mistään muustakaan syystä. Kaikkien työntekijöiden tulee turvata konsernin aineelliset, aineettomat ja henkilöstöresurssit, joista he ovat vastuussa. Kaikki väitteet lahjonnasta ja korruptiosta, anonyymit tai ei, tutkitaan perusteellisesti riippumatta epäillyn henkilön asemasta konsernissa, työuran pituudesta, tai muusta suhteesta konserniin. Tutkimusten tuloksiin perustuen otetaan käyttöön sopivat korjaavat toimenpiteet, jotka saattavat käsittää lisäkoulutusta tai rangaistustoimenpiteitä.

Korruption ja lahjonnan vastaiset periaatteet määrittelevät toiminnan, joka luetaan lahjonnaksi ja korruptioksi, käsittelevät toimintaa konsernin ulkopuolisten tahojen kanssa, ohjeistavat väärinkäytösten raportointikanavista ja määrittelevät johdon ja työntekijöiden vastuut. Periaatteet ovat osa konsernin globaaleja ja toimintaohjeita (Code of Conduct).

2021 alkaen Rapala VMC Oyj tarjoaa avoimen ilmiantokanavan, jota hallinnoi ulkopuolinen palveluntarjoaja WhistleB. Ilmiantokanava varmistaa ilmiantajan luottamuksellisuuden ja sitä voidaan käyttää konsernin varoittamiseen epäilyksistä tai väärinkäytöksistä luottamuksellisella tavalla. Kanava on tarjolla konsernin verkkosivuilla osoitteessa www.rapalavmc.com.

Konsernilla ei ole tiedossa merkittäviä väärinkäytöstapahtumia, mutta konserni seuraa tilannetta jatkuvasti mm. uuden ilmiantokanavansa avulla ja kiinnittää huomiota korruption ja lahjonnan vastaisen periaatteiden noudattamiseen.

YMPÄRISTÖ

Rapala VMC:n näkökulma ympäristöasioihin

Lähes kaikkia konsernin tuotteita käytetään luonnossa. Niinpä puhtaalla ympäristöllä on arvoa myös konsernin liiketoiminnalle. Pyrimme aktiivisesti tunnistamaan ja vähentämään toimenpiteitä, joilla on haitallisia vaikutuksia ympäristöön. Haluamme, että luonto tarjoaa myös tuleville sukupolville unohtumattomia kokemuksia konsernin tuotteiden parissa. Konsernin yleiset periaatteet ja näkökulma ympäristöasioihin mainitaan konsernin globaaleissa toimintaohjeissa (Code of Conduct). Lisäksi konsernissa on valmisteltu 2020 erillinen vastuullisuusstrategia, jonka tavoitteena on kehittää toimintaamme aiempaa ympäristöystävällisemmäksi ja siten vähentää toimintamme negatiivisia vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen.

Konsernin liiketoiminnasta aiheutuvista ympäristövaikutuksista merkittävimpiä ovat raaka-aineiden käyttö, päästöt ilmaan valmistustoiminnan ja tuotteiden kuljetuksen kautta sekä toiminnasta aiheutuvat jätteet. Näihin voidaan vaikuttaa mm. valittavalla energiamuodolla, käytetyillä raaka-aineilla ja prosessien optimoinnilla ja raaka-aineiden uusiokäytöllä. Konsernin tuotteista iso osa on käytössä vuosia tai jopa vuosikymmeniä. Konserni kehittää tuotteitaan, valmistusmenetelmiään ja toimintatapojaan niin, että niiden negatiiviset ympäristövaikutukset olisivat mahdollisimman vähäisiä tuotteiden koko elinkaaren aikana. Muutokset tuotantovolyymeissa ja tuotesortimentissa voivat kuitenkin lyhyellä tähtämellä aiheuttaa suurempia muutoksia kuin itse toimintojen kehittäminen.

Noin puolet konsernin myymistä tuotteista valmistetaan konsernin omissa tuotantolaitoksissa. Tuotantoyksiköt kehittävät ympäristötoimintojensa paikallisten lakien ja säädösten mukaisesti. Turvallisuusriskeistä merkittävimmät muodostuvat tuotantoprosesseissa käsiteltävien raaka-aineiden helposta syttyvyydestä ja myrkyllisyydestä. Konsernin valmistustoiminnassa ei käytetä raaka-aineita tai menetelmiä, jotka muodostaisivat riskin suurille ympäristövahingoille, mutta mm. jätevesien käsittelyyn liittyy mahdollisia ympäristöriskejä. Konserni huolehtii prosesseistaan riskien minimoimiseksi, eikä vuonna 2021 sattunut merkittäviä ympäristövahinkoja tai -onnettomuuksia.

Loput konsernin liikevaihdosta muodostuu konsernin ulkopuolisilta tahoilta ostettujen tuotteiden myynnistä ja jakelusta. Näiden osalta suurimmat ympäristövaikutukset aiheutuvat tuotteiden kuljetuksesta ja varastoinnista niiden ollessa konsernin omistuksessa. Konserni päivitti tavarantoimittajiensa toimintaohjeet (supplier Code of Conduct) vuonna 2021 ja nämä implementoidaan vähitellen vuodesta 2022 alkaen. Myöhemmin tullaan tekemään myös selvitystä tavarantoimittajien auditoinnin standardisoinnista ja edelleen parantamisesta. Tällä tavoitellaan parempaa kontrollia myös konsernin ulkopuolelta hankittujen tuotteiden ympäristövaikutuksiin.

Oman liiketoimintansa ympäristövaikutusten huomioimisen lisäksi konserni tukee myös muita ympäristöhankkeita. Konsernin yksiköistä useat osallistuvat kansallisesti ja paikallisesti toimivien ympäristöjärjestöjen toimintaan rahoittamalla niiden toimintaa, kouluttamalla ja informoimalla kalastuksen harrastajia ja koululaisia vesistöjen puhtaudesta ja muista ympäristöasioista sekä osallistumalla vesistöjen ja rantojen puhdistukseen.

Alla on esitetty yhteenveto käytännön toimenpiteistä, joihin konserni on ryhtynyt minimoidakseen liiketoimintansa aiheuttamia ympäristövaikutuksia ja kehittääkseen ympäristöasioita toiminta-alueellaan.

Tuotantoprosessit

Konsernin omassa tuotannossa maalauksessa syntyvän jätteen minimoimiseksi uistimiin luodaan tuotantoprosessissa sähköinen varaus, jonka avulla maali tarttuu tuotteen pintaan paremmin ja maalin ohiruisutus vähenee. Kehittyneen maalaustekniikan ansiosta myös lakan käyttö ja hukka on saatu minimoitua.

Tuotantoprosesseissa syntyvät jätteet lajitellaan kierrätystä varten energia-, muovi-, bio-, metalli-, pahvi- ja paperijätteisiin sekä vaarallisiin aineisiin. Konsernissa on kehitetty uusia tapoja, joilla tuotantoprosesseissa syntyviä jätteitä voidaan hyödyntää uusissa tuotteissa tai prosesseissa nostamalla näiden raaka-aineiden jalostusarvoa. Lisäksi tuotantotilojen lämmityksessä tarvittavan energian ympäristöystävällisyyttä on parannettu siirtymällä osassa tehtaista öljystä ympäristöystävällisemmän maakaasun käyttöön. Suomen ja Viron uistintuotantolaitoksilla siirryttiin vuoden 2020 aikana uusiutuvan energian käyttöön mikä pienentää hiilidioksidipäästöjä huomattavasti. Vastaava siirtymä tehtiin Marttiin tuotantolaitoksilla ja Venäjän uistintuotantolaitoksella vuoden 2021 aikana. Lisäksi konserni kompensoi Marttiin tuotannon hiilidioksidipäästöt vuonna 2021 yhteistyössä suomalaisen Reforest-yhtiön

kanssa. Euroopan uistinvalmistusyksiköissä konserni on investoinut ja tulee edelleen investoimaan jätteenkäsittelyjärjestelmiin, jotka pienentävät merkittävästi VOC-päästöjä.

Raaka-aineet

Konsernin valmistamien vaappujen päämateriaalit ovat balsa, abachi ja erilaiset muovilaadut. Puuraaka-aine hankitaan sitä vastuullisesti ja kestävästi kehityksen periaatteiden mukaisesti viljeleviltä tiloilta. Esimerkiksi uistinrungoissa käyttämämme balsa on FSC-sertifioitua. Konserni tutkii koko ajan tapoja korvata nykyisin käytössä olevia raaka-aineita ympäristöystävällisemmällä materiaaleilla niin, että tuotteiden halutut ominaisuudet säilyvät. Esimerkiksi jotkin metalliuistimet sisältävät lyijyä, mutta mikäli se vain on toiminnallisesti mielekästä, lyijyä pyritään korvaamaan vaihtoehtoisilla materiaaleilla. Konserni tekee yhteistyötä myös kolmansien osapuolien kanssa löytääkseen entistä ympäristöystävällisempiä raaka-aineita. Rapalan tavoitteena on että kaikki uistimet olisivat lyijyttömiä vuoteen 2023 mennessä.

Tuotteet

Useimmat konsernin tuotteista ovat pitkäikäisiä pysyen kuluttajan käytössä vuosia tai jopa vuosikymmeniä. Lähes kaikki konsernin tuotteiden puuosat ovat biohajoavia, ja useimmat tuotteissa käytetyt metalliosat voidaan kierrättää. Konsernin valmistamista tuotteista muovituotteet ovat olleet suurin ympäristöhaaste, mutta osassa muovituotteita on voitu siirtää käyttämään ympäristölle harmittomia pehmittimiä. Vaikka yksittäisiä tuotteita saattaakin hävitä veteen tai luontoon kalastuksen yhteydessä, niin ympäristön kannalta tärkeä haaste on saada kuluttajat kierrättämään käytetyt tai rikkoontuneet tuotteet.

Konserni on kiinnittänyt enenevässä määrin huomiota tuotteiden ympäristöystävälliseen pakkaamiseen. Olemme kiinnittäneet entistä enemmän huomiota tuotteidemme pakkauksissa käytettyihin materiaaleihin, pakkausmateriaalien määrään ja ylipäättänsä tuotteiden tehokkaampaan pakkaamiseen. Tavoitteenamme on välttää turhaa pakkaamista, pienentää neitseellisen muovin määrää pakkauksissamme ja kasvattaa luonnonperäisten raaka-aineiden, kuten kartongin, osuutta pakkauksissamme. Näin säästämme energiaa niin pakkausten valmistuksessa kuin tuotteiden kuljetuksessa ja vähennämme syntyvän jätteen määrää. Tehokkaampi pakkaaminen, esimerkiksi pakkauskokojen pienentäminen, sisäpakkauksen vähentäminen ja kierrätettävien pakkausmateriaalien käyttäminen sekä säästää energiaa tuotteiden valmistuksessa ja kuljetuksessa että aiheuttaa vähemmän jätteitä. Konserni on myös vähentänyt PVC-muovin käyttöä pakkauksissa ja korvannut sen PET-muovilla sekä lisännyt kierrätetyn PET-muovin käyttöä. Olemme korvanneet pakkauksissamme käytettyjä neitseellisiä, fossiilipohjaisia muoveja kierrätetyillä muovilaaduilla ja implementoineet tuotantomme muovinkierrätysjärjestelmän. Marttiini on siirtynyt kokonaan muovittomiin pakkauksiin osassa tuotteitaan vuonna 2021. Muovittomat pakkaukset otettiin käyttöön myös Rapalan Nauvo- ja Harmaja-uistimille ja uusia muovittomia pakkauksia aiotaan lanseerata vuoden 2022 aikana. Vastaavia toimenpiteitä on tehty muiden brändien tuotteille, kuten Sufixille.

Kuljetus ja varastointi

Kuljetusten aiheuttamien ympäristövaikutusten vähentämiseksi konserni pyrkii maksimoimaan merikuljetusten osuuden ja minimoimaan lentokuljetukset toimitettaessa tuotteita tehtailta jakeluyhtiöihin maanosasta toiseen. Lähetykset pyritään yhdistämään niin, ettei pieniä toimituseriä lähetetä erikseen. Tuotteiden varastoinnin ympäristövaikutukset rajoittuvat varastotilojen lämmitykseen ja valaistukseen. Tuotannon optimoinnilla pyritään tehtaiden ja jakeluyhtiöiden välisten kuljetusmäärien minimoimiseen. Varastotasojen optimointi puolestaan vähentää säilytettävien tuotteiden määrää.

Erityisiä asioita ja toimenpiteitä vuonna 2021

Konserni kehittää jatkuvasti ympäristöasioiden seuranta- ja raportointia. Vuonna 2020 Rapala VMC lanseerasi uuden vastuullisuusstrategian tavoitteenaan olla yksi maailman johtavista vastuullisista kalastusvälineyrityksistä vuoteen 2024 mennessä. Tämän strategian implementointi on jatkunut vuonna 2021 ja esimerkiksi Ranskan (VMC) ja Iso-Britannian (Dynamite Baits) tuotantolaitokset ovat saaneet omat, tarkennetut vastuullisuusstrategiansa. Strategian mukainen mittareiden kehittäminen ja mittaamisen standardisointi jatkuvat. Lisää työtä tarvitaan myös uusien työskentelytapojen käyttöönottoon, millä varmistetaan positiiviset pitkäaikaiset vaikutukset ympäristöasioiden kehitykseen. Tämä työ jatkuu vuonna 2022 ja tulevina vuosina.

Rapala VMC Oyj perusti vuonna 2011 yhdessä Rapala VMC North Europe Oy:n kanssa Rapala-rahaston, jonka tarkoituksena on tukea erilaisia paikallisesti tai maakunnallisesti merkittäviä vesistöjen kunnostustoimenpiteitä, turvata vapaaehtoistyöhön perustuvien talkoiden onnistumista, saattaa mahdollisesti laajempia, monivuotisia projekteja alkuun ja edistää omalta osaltaan näihin päämääriin tähtääviä tutkimuksia ja muita esivalmisteluja. Rapala-rahastolle perustettiin vuonna 2021 uudet verkkosivut 10-vuotisen toiminnan kunniaksi. Sivut löytyvät osoitteesta rahasto.rapala.fi. Olemassaolonsa aikana rahasto on tukenut yli 200 erilaista projektia. Suureen avustettavien joukkoon on kuulunut muun muassa erilaisia vesiensuojelua ja kalastuksen kestävästä kehityksestä edistäviä yhdistyksiä, kalavesiään määrätietoisesti kunnostavia kalavesien omistajien osakaskuntia, vapaaehtoisvoimin erityisesti nuorisotyötä tekeviä kalastusseuroja sekä alan tutkijoita ja opiskelijoita erityisesti taimenkantojen elvyttämisessä. Kuten aiempina vuosina, Rapala-rahasto tuki monia vastuullisuusaiheisia projekteja kansainvälisesti vuoden 2021 aikana.

Marttiinista tuli vuonna 2021 konsernin brändiportfolioon ensimmäinen hiilineutraali brändi. Kompensoidakseen vuosittaiset hiilidioksidipäästönsä, Marttiini on aloittanut yhteistyön suomalaisen Reforest-yrityksen kanssa. Yhtiöt istuttivat yhdessä puita vanhoille ja käyttämättömille peltoalueille Forssan alueella. Kasvessaan puut sitovat hiilidioksidia ja vähentävät ilmakehän hiilidioksidipitoisuutta. Istutettavien puiden määrä perustuu Marttiinin vuosittaisiin hiilidioksidipäästöihin. Siirtymällä uusiutuvan energian käyttöön ja päästöjä kompensoimalla Marttiinin toiminnasta tuli hiilineutraalia vuoden 2021 aikana.

Kuten vastuullisuusstrategiassa on määritelty, konserni laskee parhaillaan hiilijalanjälkeään eri tuotantoyksiköilleen tunnistukseen ja eliminoidakseen merkittävimmät hiilidioksidipäästöjen lähteet. Tuotantoyksiköiden hiilijalanjälki on myös määritelty yhdeksi seurattavista avainluvusta (KPI). Tätä työtä on jatkettu vuoden 2021 aikana uusien brändien ja tuotantoyksiköiden osalta ja konserni aikoo jatkaa ja laajentaa tätä laskentaa edelleen vuoden 2022 aikana.

Vuoden alussa lanseerasimme mullistavan Sufix Recycline -monofiilisiiman, joka on valmistettu täysin kierrätetyistä raaka-aineista. Esittelimme myös Rapala siimaroska-astian, johon voidaan kerätä pienroskaa, kuten kalastussiimaa, kalastuksen aikana. Sekä Sufix Recycline -siima että Rapala siimaroska-astia on tehty kierrätetyistä raaka-aineista.

Olemme laajentaneet vastuullisuustyötämme myös toimitusketjuun. Päivitimme toimitusketjun eettistä ohjeistoa (eng. supplier Code of Conduct), jotta se vastaisi aiempaa paremmin nykyisiä vastuullisuustavoitteitamme. Uusi ohjeisto otetaan yksiköissämme asteittain käyttöön vuodesta 2022 eteenpäin.

Rapalan VMC:n työntekijöiden osallistuminen vastuullisuustyöhömmö on lähtenyt vahvasti liikkeelle. Vuoden aikana Helsingin pääkonttorin työntekijät osallistuivat Siisti Biitsi -tapahtumaan Helsingissä (järjestetty yhteistyössä Pidä Saaristo Siistinä ry:n, PSS ry, kanssa), saadakseen samalla koulutusta ympäristöasioihin liittyen. Samankaltainen tapahtuma järjestettiin myös

Isossa-Britanniassa Dynamite Baitsin henkilökunnalle. Vuonna 2021 perustimme suunnitelmien mukaisesti useita sisäisiä kanavia viestittääksemme vastuullisuustavoitteistamme myös henkilökunnallemme. Olemme niin ikään aktivoituneet ulkoisessa viestinnässä julkaisemalla useita artikkeleita vastuullisuustavoitteisiimme liittyen. Aiomme julkaista brändeillemme uudet vastuullisuussivut ja päivittää merkittävästi vastuullisuusraporttiamme vuoden 2022 aikana, jotta parannamme entisestään näkyvyyttä vastuullisuustyöhömmö liittyen.

Toimitusketjun tehostamiseen tähtäävät hankkeet jatkuivat vuoden 2021 aikana. Euroopassa keskityttiin logististen prosessien konsolidointiin ja varastotoimintojen keskittämiseen alueellisiin jakelukeskuksiin.

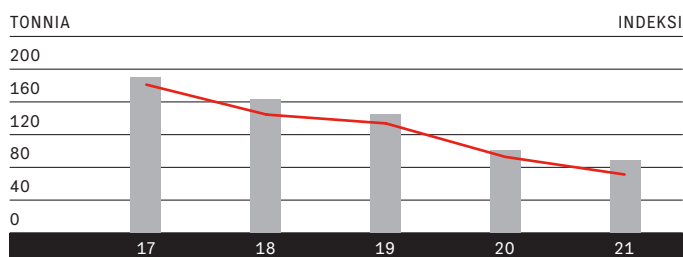
Vuonna 2021 konserni perusti työryhmän arvioimaan vastuullisuus- ja ympäristöriskejä joilla voisi olla vaikutusta konsernin toimintaan ja tuloksellisuuteen. Ryhmä tapaa säännöllisesti ja valmistelee riskiarvion vuoden 2022 aikana. Ryhmä arvioi myös konsernin toiminnan vaikutusta konsernin toimintaympäristöön.

Ympäristömittarit 2021

Rapala VMC valvoo kaikkien omien tuotantolaitostensa ympäristömittareita. Omien tuotantolaitosten rinnalla osa tuotannosta on ulkoistettu. Ulkoistetun tuotannon määrän vuosittaiset vaihtelut vaikuttavat konsernin oman valmistustoiminnan ympäristömittareihin, kuten oheisista kaavioista käy ilmi. Konserni tulee seuraamaan hiilidioksidipäästöjään tarkemmalla tasolla tulevaisuudessa kuten konsernin vastuullisuusstrategiassa on määritelty.

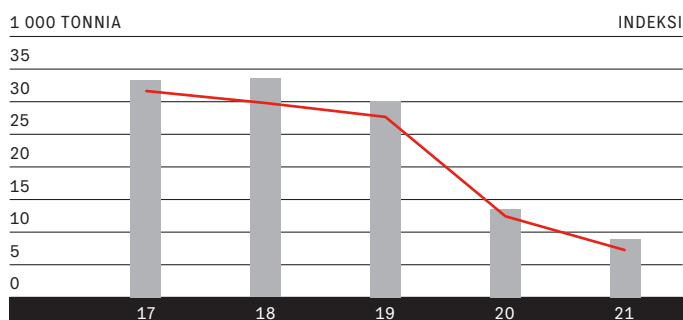
Päästöistä merkittävimmät ovat VOC- (volatile organic compounds) ja hiilidioksidipäästöt (CO₂). Konsernin VOC-päästöt lasketaan tuotannossa käytettyjen raaka-aineiden pitoisuuksien perusteella ja hiilidioksidipäästöt ostetun energian tuottamismenetelmien ja käytettyjen polttoaineiden hiilipitoisuuksien perusteella. Vuonna 2021 konsernin VOC-päästöt olivat 89 (101) tonnia ja hiilidioksidipäästöt 9 (13) tuhatta tonnia. VOC-päästöt ovat

VOC-PÄÄSTÖT

■ VOC-päästöt
— VOC-päästöt / tehdasmyynti

HIILIDIOKSIDIPÄÄSTÖT

■ Hiilidioksidipäästöt
— Hiilidioksidipäästöt / tehdasmyynti

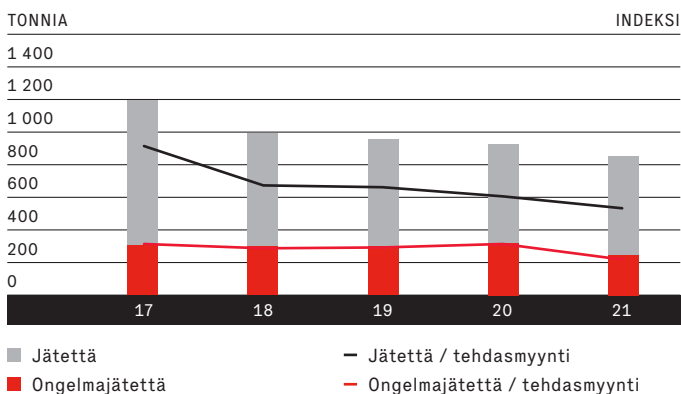

peräisin pääosin maaleissa käytetyistä ohenteista. Batamin uistintehtaan sulkeminen Indonesiassa vaikutti konsernin VOC-päästöjen laskuun vuonna 2021. Pääosa hiilidioksidipäästöistä on epäsuoraa, sillä käytetty energia ei ole konsernin tuottamaa. Vuonna 2020 konserni siirtyi uusiutuvan energian käyttöön Suomen ja Viron uistintuotantolaitoksilla ja sama siirtymä tehtiin vuonna 2021 Marttiin tuotantolaitoksilla sekä Venäjän uistintuotantolaitoksella, mikä pienensi hiilidioksidipäästöjä merkittävästi.

Tuotantoprosesseissa syntyy mm. metalli-, puu-, muovi-, pahvi- ja yleisjätettä. Merkittävä osa jätteestä on biohajoavaa, kuten puujätettä, tai kierrätettävää, kuten metallijätteet. Jätteet kierrätetään paikallisten käytäntöjen ja lainsäädännön mukaan.

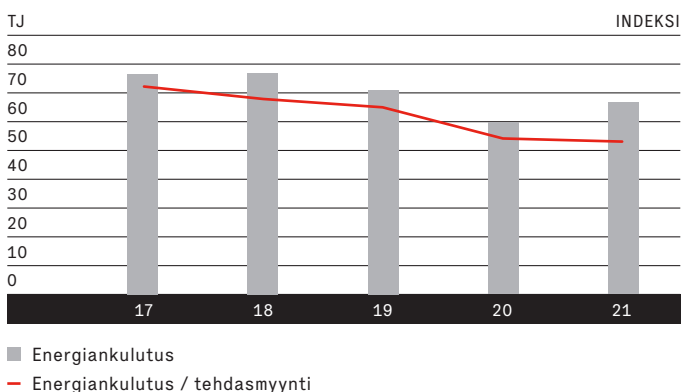
Kaikki syntyvä jäte, jota ei muuten voida kierrättää, toimitetaan energiajätteenä poltettavaksi, jolloin kaikki jäte päätyy lopulta kokonaisuudessaan hyötykäyttöön. Kaikissa tuotantolaitoksissa yhteensä vuonna 2021 jätettä syntyi 851 (926) tonnia, josta haitallisia jätteitä oli 245 (320) tonnia. Haitallinen jäte toimitettiin käsiteltäväksi siihen erikoistuneisiin laitoksiin.

JÄTTEET

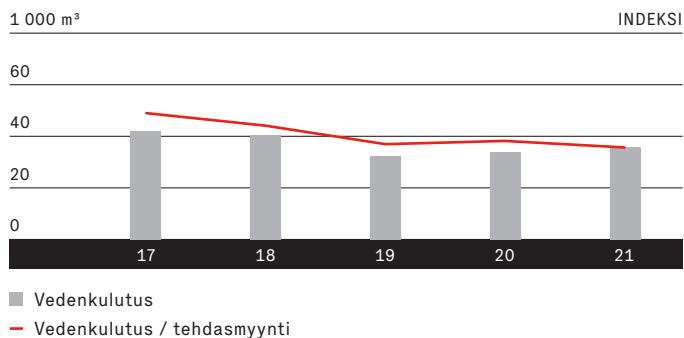
Konsernin tuotanto ei ole energiavaltaista verrattuna muihin teollisuuden aloihin, mutta energiankulutusta seurataan yhtenä ympäristötekijänä. Pääosa kulutetusta energiasta on sähköä, kaasua ja kaukolämpöä. Joissakin yksiköissä polttoöljyä käytetään lisä- ja varavoimanlähteenä. Vuonna 2021 konsernin kokonaisenergiankulutus oli 66 (59) TJ, josta pääosa sähköä. Summa ei sisällä kuljetuksissa ja ajoneuvoissa käytettyjä polttoaineita.

ENERGIANKULUTUS

Tuotantoprosesseissa ei käytetä paljon vettä, vaan suurin osa käytetystä vedestä on talousvettä. Vuonna 2021 veden kulutus oli 36 000 m³ (34 000 m³).

VEDENKULUTUS

Vuonna 2021 konsernin ympäristökulut olivat noin 0,3 miljoonaa euroa (0,5 miljoonaa euroa) ja ympäristöinvestoinnit noin 0,0 miljoonaa euroa (0,1 miljoonaa euroa). Ilmoitetut luvut perustuvat konsernin omaan luokitteluun eivätkä EU:n taksonomiaan. Konsernin odottaa, että ympäristöinvestoinnit tulevat kasvamaan huomattavasti tulevina vuosina.